

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Ivre Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De præbendis & dignitatibus. Consilium CCXXIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98691](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98691)

Etiam Capitulum plurimorum beneficiorum collationes; quod ad excludendam monochoriam sufficit. Quamvis interim verum sit, ita conceam esse bullam nominationum, ut etiam monochorale sub ijs comprehendatur per adjectam generalitatem clausula, *Quodcumque & qualiacunque &c.*

De præbendis & dignitatibus.

S V M M A R I V M.

Mandatum de conferendo.

1. Posteriora derogant prioribus.
2. Mandata strictè accipienda.
3. Mandatum de conferendo præbendam non extenditur ad mediam præbendam.
4. Mandatum de conferendo beneficio pertinet ad primam vacationem.
5. Verba cum effectu accipienda.
6. Turnus non consumitur per impedimentum.
7. Vacare alicui beneficium quando dicatur.
8. Clausula de ceteri irritantis in beneficiis ligat etiam ignorantes.
9. Gratia maculata quo modo purgari debeat.
10. Mandato de conferendo quando graveur ordinarius Collator.
11. Prioritas temporis in collatione beneficiorum attendenda.
12. Mandatum de providendo certa persona de proxime vacaturo an valeat.
13. Procurator falsus nec dominum nec beneficium acquirit alteri.
14. Mandatum de providendo an post collationem mandatarij effectum habeat.
15. Obligatio non nascitur, quando lex resistit.
16. Dominus procuratorem in executione mandati prævenire potest.
17. Variatio non permittitur in collatione beneficii.

CONSILIVM CCXXIII.

QUAMVIS Domino consentienti parum utilis futura erit resolutio illius questionis, an Collatoris mandatarij variatio circa collationem ter repetitam in persona Titij permittenda sit, sic ut saltem jus acquiri potuerit Titio in Canonicatu tertio loco collocato per dictum mandatarium; propter adversantem ei juris dispositionem circa articulum specialis mandati de conferendo primo vacaturo Canonicatu: ut tamen diligentiam nostram ei comprobemus, & dispicere possit, num ex facto aliquid adferri possit, quo articulus ille hic in tractatione posteriori (nam alioqui re prior est) aliam faciem accipiat, non pigebit illius questionis discussionem suscipere; post totius facti veram (ut putamus) decisionem subiectioni.

Et in primis hoc indubitatum est, illud speciale mandatum, quod ab ordinario Collatore datum in instrumento nobis exhibito continetur; si intus non haberet aliud vitium (de quo postea dicemus) potentius futurum mandato generali, quod idem Collator prius alteri dedit: & quidem non tantum quia tempore posterius fuerit, & posteriora derogent prioribus, l. *divis §. licet D. De iure iudicil.* sed etiam quia strictius sit & specialius, cum in toto iure per speciem generi derogetur, c. *Generi de iur. lib. 6.* etiam si de generali mandato nulla fiat mentio, c. *Dudum, cap. Quamvis tibi de præben. lib. 6.* decus consil. 664. *Vij. elegantissimi. 9.* Ut proinde ea ex parte collatio, de qua queritur, vi-

gore huius specialis mandati facta collabi non possit.

Sed nec ex illo capite labetur, quod hoc mandatum speciale, sit tantum de beneficio tunc proxime vacaturo; ita ut ad sequentes vacationes post primam referri non possit; quali scilicet huiusmodi mandata strictam admodum interpretationem recipiant, c. *Cum in illis §. penult. de præben. lib. 6.* sic ut cum iungitur provideri alicui de præbenda certi valoris, in præbenda minoris valoris mandatum non possit adimpleri; t. & si de integra præbenda mandatum sit datum, dimidia præbenda conferri non possit, etiam si ille contentus sit, pro quo mandatum est, c. *Cui de non sacerdotali de præben. lib. 6.* quia vigore mandati fieri non potest, quod expressis verbis mandato inclusum non conspiciatur, d. *§. pen. & neglecta vel consumpta prima occasione, quæ sola mandato continetur, sequentis occasionis nulla est spes, c. Si clericus de præben. lib. 6.* * Cum alioquin eo etiam non expresso huiusmodi speciale mandatum non nisi ad primam vacationem referri possit; spe secundæ vel tertiæ vacationis exclusâ, gloss. *Clem. 1. super verb. infra mensem. & ibi Ioan. de imola de præben. vot. in c. Tibi qui gratiam per illum tex. de rescript. lib. 6. & ibi gloss. super V. proxime.* Nam cum nulla æque mandatarij, neque ejus, cui provideri mandatum est, hic versetur negligentia; neque illi, cur non contulerit, neque huic, cur non acceptaverit, quæ primo loco post dictum mandatum vacavit, imputari possit mirum videri non debet, si ad secundam, deinde etiam ad tertiam, si in secunda vacatione idem quoque dici potest, facultatem conferendi, & mandati subsistentiam extendamus. Quemadmodum in eo casu decisum est, cap. *Ei cui de præben. lib. 6.* quo mandatum est simpliciter alicui provideri de præbenda proxime vacatura, si in primam vacationem incidat sacerdotalis præbenda, cujus ille, cui mandatum est provideri, per ætatem capax non sit: eo enim casu per primam vacationem non consumitur gratia, sed expectanda erit secunda vacatio, vel ulterior, quæ impedimentum non habet.

Cum ergo proxima, item quæ secunda vacatio per præventiones seu expectativas gratias Pontificis fuerit ipsi Ordinario collatori prærepta, merito Titio tertia denegari non debuit, cui prima vacatura conferri iussu fuit; vacatura (inquã) ipsi Collatori. Ita enim ipsius mandati verba habet, *ad collationem seu provisionem nostram vacare cõtingenti* quæ etiam si adjecta non fuissent, de iure tamen subintelligenda forent: t. cum verba sint cum effectu accipienda, ut aliquid operentur, l. *Hoc legatum de legat. 3. Bart. in l. Quamvis de auro & argen. legato.* Operari porro non possent, si sub his verbis indefinitis quæcumque vacatio contineretur, quæ cederet tam collationi Pontificis, quam ipsi Ordinarj.

Quemadmodum si ad Canonicos pertineturum pertineat vacantium beneficiorum collatio, non consumitur illius turnus, qui vacans beneficium in suo mense per quamcumque gratiam Apostolicam impeditur conferre, *Rota decisi. 119.* Nota quod ubi aliquis, alias 4. *De concess. præben. in antiquis. Pragmat. sanctio in ut de collat. §. item quod omnia, & ibi gloss. in V. faciende:* impeditur enim impedimento facti debet manere illæsus, c. *Significante de pignori. l. si cum ipse, & ibi Doct. de excus. auct.*

Vacare

7 Vacare namque verè ac propriè beneficium Collatori non dicitur, nisi cujus conferendi libera, & pro suo arbitrio idonea personæ offertur potestas, arg. c. Decernimus xvi. q. 7. c. Quod autem De iure patron.

Quare etiam ad rem non pertinet quod dictus mandatarius primà vacatione occurrente, deinde etiam secundà, contulerit Titio, & sic officio suo functus videatur, Bart. in l. 2. §. 1. De opt. legata: nam ea collatio omninò fuit nulla, quia facta contra prohibitionem Papæ comprehensam in indulto Germanico & privilegio nominationum Lovaniensium, continentibus clausulam decreti irritantis,

8 † cuius tanta est vis, ut etiam ignorantes liget, c. Si postquam c. Dudum, De præben. lib. 6. c. Inter cetera c. Dilecto De præben. Quod autem vitio nullitatis laborat, neque in numero, neque in reputatione esse debet, d. l. 2. De opt. leg. l. 1. in l. Talis scriptura, de leg. 1. l. Non dubium C. De leg. c. Si diligenti De foro compet. & collatio nulla collationis nomen non meretur, arg. l. Paulus de verb. sig. l. Quoties Qui satisf. cogant. ideòque cum nulla fuerit ex prima, & ex secunda vacatione facta collatio, consumendi mandati potestatem habere non debuit: & cum

tertia vacatio post dictum mandatum prima fuerit, quæ ad collationem dicti mandatoris pertinuit, vigore illius mandati (si iustum esset) adhuc conferri potuit Titio; præsertim quia tam mandatarius, quàm Titius intellectu iure potiore, ex dicto indulto & nominatione per specialem Papæ provisionem, ab huiusmodi sic nulliter facta provisione manum abstinuerit. † Sed enim

9 tam Collatoris, quàm provisi seu acceptantis jus illis in sequentibus seu alijs mansit, c. Si beneficia De præben. lib. 6. etiam si manum retraxerit ultro non expectata declaratoriâ Iudicis sententiâ, seu (ut aiunt) non purgata per Iudicem factâ collatione, Lud. Roman. conf. 329. Præfens consultatio, Rota de iis. 142. alias est 5. Nota quod ubi est notorium de concess. præben. in antiquis.

10 Non obstat autem illud, quod dicta prima vacatio videatur fuisse Collatoris ordinarij, & quod vigore dictorum indultorum non tam ipse Pontifex contulerit, quàm ordinarius Collator iussus sit conferre; ob id, quod Papa scribendo aut mandando, ut alicui de proximè vacaturo beneficio provideatur, intendat gravare illum, ad quem spectat collatio beneficij tempore vacationis, cap. Mandatum, c. Literis, c. Abbatem De rescript. sic ut, si per vices ad duos aut plures pertineat collatio, consumatur illius vicissitudo, in quam incidit proxima vacatio, Ioan. de Anania conf. 43. Insuper vicissitudo nra. 6. quia mandati de providendo variae sunt species ac formæ, Lud. Gomef. in tract. de gratijs expostat. quarum omnium non est una ratio & potestas. Nam quamvis illa forma, dum certo Collatori, pro certa persona de certo vel incerto beneficio mandatur, c. Ex parte 1. De off. iud. deleg. verè gravetur Collator, quia officium & operam suam impendere debet, c. Mandatum De præben. lib. 6. in dictis tamen indultis diversum obtinet: quia per illa non mandatur, ut ordinarius conferat, sed nè conferat, neve pro ea vice, quæ ea gratia continetur se immisceat; dato ob id speciali ad hoc executore, & inserta clausula decreti irritantis; Conf. Wamef. Tom. I.

quo ipso manifestissimum evadit, duas illas priores vacationes, quibus occurrentibus manus Ordinarij ligatae fuerunt, c. Si soli de concess. præben. lib. 6. & ibi gloss. & Doct. in numerum hic non cedere, sed quoad jus primam in hoc mandato intelligi, quæ ex facto tertia esse reperitur.

Quare si aliud non obstaret Titio, jus plenissimum competere in hoc tertio Canonatu, excludo eo, qui per generalem Vicarium provissus est; tum quod prædicti mandatarij potestas sit potior, ut diximus; tum quod vigore mandati specialis facta collatio (ut in facto proponitur) sit etiam tempore prior, l. 4. C. Qui pot. in pig. sic ut datâ etiam paritate potestatis circa unius huius beneficij collationem, ex prioritate tamen temporis hæc collatio potior iudicari debeat, gloss. & Doct. in c. Quamvis ibi De præben. lib. 6.

Sed frustra hæc scrupulosius investigamus, 12 ex eo, quod mandatum hoc speciale circa certam personam de proximè vacaturo beneficio, sit ipso iure omninò nullum; utpote quod in effectu incidat in promissionem proximè vacaturi beneficij, quæ etiam nulla est, c. penult. §. prohibemus De off. leg. lib. 6. c. Constitutus & ibi Doct. de concess. præben. in c. fin. eod. tit. ideoque soli Pontifici (cui in signum præminentiae & supremæ potestatis circa beneficiorum dispositionem liberior laxiorque potestas concessa, c. Si a sede De præben. lib. 6. Clem. 1. Ne litpendente & c. permessa est, Clem. Literas De rescript. sic ut ne Legato quidem à latere id permittatur, Ioan. de Imola in d. Clem. Literas n. 3. gloss. in c. Si cum De præben. lib. 6. & d. §. prohibemus. Admissa autem nullitate dicti mandati, consequens quoque esse videtur, ut corruat omne jus Titij; seu quod magis est ab initio nullum fuisse credatur, ex defectu juris conferentis mandatarij, qui ex suo capite nihil habere potuit, & quod ex capite seu respectu veri domini sive Collatoris prætexuit, juris fundamento destitutum sit. *

13 Ut ergo per fallum procuratorem dominium rei cuiusquam transferri non potest, l. Traditio De acquir. rer. dom. l. Mater C. De rei vindic. l. procurator tutorum D. De procuratorib. ita nec jus beneficij

14 Neque quicquam facit, quod etiam nunc post collationem mandatarij vacante beneficio factam videatur durare voluntas & consensus Collatoris mandantis; quia scilicet de mutatione voluntatis non constat, l. Circa eum qui De probat. & quod huiusmodi voluntas ac consensus satis probetur ex dicto speciali procuratorio, etiam si (uti diximus) de iure sit nullum: cum etiam ex actu nullo voluntas declaratur, l. fin. & ibi Bart. De reb. eor. & c. Bart. in l. Testamento De fideicom. libet. Vacante autem beneficio, quin per speciale mandatum mandari potuerit certo alicui providere, dubium non est, Panor. in d. cap. fin. De concess. præben. nam cum huiusmodi mandato lex seu canon resistat, & illud prorsus improbet, nulla potest illius intelligi utilitas aut effectus sive juris sive facti.

15 Quemadmodum etiam cum actui seu negotio contracto lex resistit, nulla nascitur facti aut juris, id est naturalis aut civilis obligatio, l. Cum lex & ibi Bart. de fideiuss. quamvis in alijs, ubi lex non resistit actui, sed actus juris adminiculo destituitur, superveniens idonea causa

M m 3

multum

multum possit, l. *Observare* §. *fin. de off. procons.*
 16 Alioqui sanè ludibrio, & sine effectu esset prædicta juris constitutio de non promittendo vacaturo beneficio, aut constituendo procuratore ad præsentandum certum aliquem ad proximè vacaturum beneficium, propter durantem Collatoris aut patroni antecedentem in dicto mandato voluntatem, l. 2. in *fine c. Communia de legatis*. Et hac ratione pluribusque alijs rectè consuluit Guilielmus Cassiodorus Rotæ Romaræ auditor insignis, *decis. 5. de iure patron.* contra responsum quoddam Philippi Decij, *conf. 172. In causa venerabilis*, in quo levioribus quibusdam ex causis respondit vitium, quod in huiusmodi procuratorio speciali ante vacationem latet, purgari post vacationem, si contraria patroni voluntas non interveniat; quod Decij responsum improbatum etiam est per Carolum Molingum exactum censores Decij, in *addit. ad d. conf. 172.*

17 Non tamen repugno, quin post vacationem novo Collatoris consensu potuerit ius Titij confirmari seu potius de novo dari; sed ita, ut huiusmodi novus consensus probetur intervenisse ante generalis Vicarij ad conferendum collationem: nam si Dominus prævenit, & potestate sibi concessa usus est, Domino præjudicare potuit; cum per eum Dominus contulisse videatur, d. l. *Traditio* l. 1. §. *decessisse D. de vi & vi arm.* semel autem collato beneficio, variandi potestas adempta est; quia collatio ius per collationem saltem quoad conferentem acquiritur, c. *Quam sit res.* alioqui de *elect. lib. 6.* cum in Ecclesiasticis personis variatio & illusio omnino improbetur, *Clem. 1. de renumciat.* Neque hoc casu scrupulosè inquirendum est, sciverit generalis Vicarius, an non sciverit datum esse hoc speciale mandatum; cum, ut deduximus, illud semper fuerit nullum, quod ideo non potuit ei ullum impedimentum adferre, c. *Non prestat de reg. iur. lib. 6.* Eò itaque deducimur tandem, ut quamvis cætera omnia in propositam facti speciem incidentia ius Titij non infringant, ex solo tamen defectu potestatis mandatarj vires assumere nequeat titulus dicti Titij in Canonatu, de quo quæritur; nisi extrinsecus aliquid adferatur, quo hoc vitium diluatur.

De præbendis & dignitatibus.

S V M M A R I V M.

Nova provisio.

1. Im superveniens aut in iudicium captum deduci potest.
2. Beneficium seculare regularis clericus obtinere non potest.
3. Provisio nova quorum narrationem requirit.
4. Provisio nova cum veteri gratia coniungitur.
5. Appellans non probata probat.

CONSILIVM CCCCXIV.

CONTVRBARE non debet D. Iudicem inter D. Ioanem Laet appellansem, & Fratrem Ioannem vander Eycken appellatum, 1. quod vulgo traditur, in c. *Abbate*
 1 De sent. & re ind. lib. 6. cum, qui rem certa causa expressa petit, si causam non probet succumbere, etiam si aliam causam postea proferat & probet:

præsertim ex causa non antiquiore, sed post petitionem ac conclusionem propositam superveniente; quasi quod post iudicium acceptum accessit, in idem iudicium venire non possit, sed alia interpellatione opus sit, l. *Non potest videri de ind.*
 2 Nam cum in hac causa constet de defectu juris partis Opponentis, ex causis in prima instantia deductis, & potissimum quoddam regularis monachus existens, secularis beneficij, per clericum secularis obtineri ac regi solum, incapax sit, cap. *Quod de iure monach.* dictumque Opponentis pro absolutione obtinenda sola allegatione possessionis usus non fuerit (quam alioqui verè non habuit Archidiacono fructus occupante) sed ius ac titulum suum deduxerit, & in eo defecerit; sic quod beneficium neque Actori, neque Reo ad iudicari potuerit, *Rota decis. 160. Reus & possessor alias est 4. De sent. & re ind. in nova*, sed declarari debuerit neutri jus competere; exitum litis non iudicium spectare hic oportet, satisque esse debet quandocumque ante sententiam de iure ejus, qui novam provisionem obtinuit, constare. Nova enim hæc provisio allegati tituli, ex quo specialiter actum est, vitia ac defectus expurgat; & ex voluntate Pontificis non tam accumulatur, quam adglutinatur, & velut ferruminatione priori titulo coalescit; ita ut propriè non possit dici novus titulus accedere & ex novo titulo nova causa agi, sed ex veteri nunc confirmato & expurgato. Vnde est, quod traditur primam gratiam, in qua est defectus, & cui adglutinatur nova provisio, esse novæ provisionis immediatam causam: sic quod nova provisio per se non sit, sed impetretur ac concedatur ratione primæ gratiæ; atque adeò non tam sit simpliciter provisio, quam qualificata in consequentiam prioris ac præcedentis gratiæ, *Lud. Gomef. ad reg. Cancell. de iur. gav. quest. 19. nu. 5.* sic ut præcedens gratia novæ provisionis necessarium sit antecedens, *Gomef. loco sup. cit. 1* Qua de causa necessarium est in impetratione novæ provisionis, quod requisita primæ gratiæ narrentur, & factum ipsum, quamvis carens adminiculo juris, verificetur, *Aegid. Bellamera decis. 116. si petens in fine ** Nam etsi illud propter aliquem defectum velut mortuum sit; asslatu tamen novæ provisionis conservetur & animam recipit. Idcirco prima gratia ac nova provisio pro uno reputantur; cum nova provisio veniat ad perficiendam priorem gratiam, *Lud. roman. conf. 433. Quoad primum n. 8. Paul. Paris. conf. 118. Circa materiam nu. 35. vol. 4.* Vi proinde non possit hic propriè dici ex alia causa conclusum, aliam verò probatam esse. De quo minus dubitandum, quod Papa mandavit non tantum Abbati S. Gerudis ejusdem provisionis Executori, verum etiam cuicumque Iudici, ad quæ causa ex appellatione deduceretur, ut Appellantem in possessione beneficij in iudicium maneat, ac retineat; idque litis pendens mentione facta, ex qua voluntas & mens Pontificis colligitur, quod Appellantem obtinere voluerit si Opponentis, quod manifestum est ius non competere. Quod etiam Iudex primæ instantiæ satis aperte indicavit se facturum fuisse, si de nova provisione tunc obtenta, plena extitisset probatio per plumba-